

מראי מקומות- מנחות ז'

למה היכא דרק מניד לי' לא חשיב שהוא עשהו. ועוד הביא מהחזון איש דאם דחפו בידו בכלי גם זה לא הוי כאילו הוא מחזירו, דצריך שיתן מידו דוקא. והק' האילה"ש דא"כ למה באמת נקט הגמ' הציור דנפל ממילא. וגם הק' למה צריך להיות בידו דוקא, הא אי"ז כקמיצה שצריך להיות עבודה ביד דוקא.

(ה) ש"מ קומצין מכלי שעל גבי קרקע- הק' השפת אמת, לכאור' יש להביא רא' מכאן דמניחין הקומץ שע"ג קרקע, ולקמן מסיק רבא דקומצין מכלי שע"ג קרקע, ואין מניחין הקומץ בכלי שע"ג קרקע, וא"כ למה אמר הגמ' כאן החידוש הקטן שנראה מסוגיין, ע"ש מש"כ בזה.

(ו) וכי קומצין מכלי שעל גבי קרקע- ע' בחי' הגרי"ז דחקר, מהו החסרון בקמיצה שהוא ע"ג קרקע, האם הוא משום דאין דרך שירות בכך, או דין הוא במעשה קמיצה שיהא א' אוחד בכלי שרת בשעת הקמיצה, דחלק הוא של עבודת הקמיצה שיהא נקמץ מכלי שרת, ולכן צריך כהן לעשות עבודה זו, שהוא חלק של הקמיצה, וממילא אינו יכול להיות על הקרקע. והביא להוכיח כצד זה מהא דהגמ' הביא רא' מסילוק בזיכין, דאם משום דרך שירות, הרי שפיר הוי דרך שירות לסלק הבזיכין מעל השלחן, ומה שייך להביא רא' משם דמהני אם הכלי הוא ע"ג קרקע. אלא משמע דבא להוכיח דאין צריך שום מעשה אחיזה הכלי בשעת הקמיצה, וזה שפיר מוכיחין מסילוק בזיכין, דלמעשה הסילוק אי"צ שיהי' נעשה מעשה אחיזה על הבזיכין, וסגי במה שמסלקם מע"ג השלחן.

(ז) כיצד מקדשין את המנחות- הק' הקרן אורה (סוף ד"ה א"כ), בשלמא לענין קמיצה וקידוש הקומץ, שפיר יש לשאול אם מהני ע"ג קרקע, דהא בעינן כהונה לקמיצה וקידוש קמיצה, וא"כ שפיר י"ל

(א) וכי מהדר לי' לקומץ לדוכתי' תקדוש ולפסול- הק' החי' הרשב"א, למה לא תי' הגמ' דמיירי דכהן מחזירו לדוכתי', וא"כ לא יהי' נפסל בכך. ותי' דמשמע דהזר עצמו מחזירו. ועוד תי', דאפי' אם הכהן יחזירו, מ"מ פוסלו, לפי שגמר עבודת זר, ורק אם מניד לי' ונפל, אז אמרי' דאי"ז גמר עבודת זר, אלא הוחזר ממילא הוי.

(ב) הא מדעת מקדשין, והא בעא מיני' ר"ל מר' יוחנן, כלי שרת מהו שיקדשו פסולין לכתחלה ליקרב- הק' בחי' הגרי"ז, מה ענין סוגיין הגמ' כאן עם שאלת ר"ל, הרי שאלת ר"ל היינו אם מה שנמצא בכלי שרת מקדשו שיהי' יכול להקריבו, וכמו דאמרי' דמזבח מקדש פסולים ליקרב, וזה אפי' בדבר שהי' קדוש בכלי שרת מעיקרא. אבל כאן השאלה הוא אם כלי שרת מקדשה באופן שלא תועיל חזרה, וזה לא שייך כלל לשאלת ר"ל, וצידד דאולי יש לפרש דזהו גופא מה שהגמ' תי'.

(ג) מכי מהדר לי' מנח לי' אדפנא דמנא- כ' בחי' הגרי"ז דאין בזה משום פסול נשפך, דאף דאין בזה משום קדושת כלי שרת שיכול לקדש קידוש קומץ, מ"מ כיון דנחשב שהוא מונח בכלי, ממילא אין כאן פסול נשפך. וע"ע בקהלות יעקב (ד') שהביא מהחזון איש דאין כאן פסול נשפך, וביאר הקה"י דבריו, דכשהוא מונח על דפנות הכלי, הרי בעצם הוא במקום שהוא ראוי לקידוש, אלא דחסר כאן דפנות הכלי, שאינו בתוך הדפנות, וא"כ אינו יכול להתקדש בפועל. אבל כיון דמקום הראוי לקידוש הוא בעצם, ע"כ אי"ז חשיב נשפך.

(ד) ומניד לי' ונפל ממילא- הק' באילת השחר, למה אי"ז חשיב שהוא מכניסו לכלי, והביא מהחזון איש דכ' דלא מיירי באוחזו בידו ומניד לי', דא"כ הוה כהפילו, אבל כ' האילה"ש דעכ"ז ק',

משום דאשם מצורע טעון מתן דם בהונות ג"כ, וקמ"ל דצריך שיקבל כדי הזי' לכל, זה אינו, דהא שני כהנים מקבלין מדם אשם מצורע, א' מקבל בכלי מתנות שעל המזבח, ב' מתנות שהן ארבע, וא' מקבל ביד מתן בהונות, ולגבי קבלת דם המזבח אין שום חילוק בין אשם מצורע לשאר אשמות, וע"ש שהניח בקו'.

(יא) **מסייע לי' לר"א דאמר שירים שבאצבע פסולין-** הק' בחי' הגרי"ז, הא משניות מפורשות הן דעל כל הזאה צריך טבילה, ולכאור' זהו החי' דר"א, דצריך על כל הזאה טבילה, וממילא שירים שבאצבע פסולין. ועוד הק' דבספרי אי' ב' דרשות, א' דצריך טבילה על כל הזאה וא' דשירים שבאצבע פסולין, ומשמע דב' דינים הם. וביאר דמדין דצריך טבילה על כל הזאה גרידא, לא הייתי יודע דהשירים פסולים, והי' שייך לומר דיכול להחזיר השירים שבאצבע לכלי, ואח"כ יטבול בהם, וזה חי' לנו ר"א דשירים פסולים אפי' להחזיר ולטבול בהם.

(יב) **ר"א אומר, מתוך שקרבה לחצאין, קדושה לחצאין-** כ' בחי' הגרי"ז, דאין הביאור דכיון דקרבין לחצאין, ממילא דהקרבתן שתי הקרבות וחשיבא שתי מנחות, ומש"ה יכול להקדישן לחצאין, דברמב"ם (מעה"ק י"ג, ד') אי' דאחר שאפה מכל עשרון י"ב חלות, חולק כל חלה לחצאין באומד, ואי נימא דחלוקת חצי עשרון הוי חלוקת הקרבנות להקריב א' בבקר וא' בערב, א"כ איך קאמר הרמב"ם דחולק כל הי"ב לשנים ומקריב חצי בבקר וחצי בערב, הרי נמצא דמקריב קרבן השני ביחד עם קרבן הראשון, וע"ש עוד על דרך זה. ועכ"פ מוכח דמה דאמר' דמתוך שקרבה לחצאין, היינו דזהו רק טעם על מה דקדושה לחצאין, דכיון דמצינו שהמנחה קרבה לחצאין, חל בה ג"כ קדושת חצאין, ובזה שפיר שייך לדמות לדם, דודאי הוי קרבן א'.

דבעי כהן לאחוז בכלי בשעת מעשה. אבל לעענין קידוש המנחה, מהכ"ת לן למימר דע"ג קרקע לא תקדש, הא ילפי' דכלי שרת מקדש כמו דמזבח מקדש, ואמאי לא תקדש כשהוא על גבי קרקע. ותי' דכיון דכלי עשוי לטלטל, יש מקום לומר דאינה מקדשת אלא דרך תשמישה, דהיינו כשהיא ביד אדם האוחזה [ולכאור' זה צריך להיות תלוי בחקירת הגרי"ז דלעיל, ויש לעי' בזה].

(ח) **תנא סדר עבודות נקיט- כ' בחי' הרשב"א,** אע"פ דאה"נ, הגבהה הוא מדברים המביאים לידי אכילה ושיפסלו בה, אפ"ה לא חשיב לה משום דתנא סדר עבודות נקט, דהיינו סדר העבודות המפגלות בזבחים, דהיינו ד' עבודות, וכנגדן ד' עבודות מפגלין במנחה, אותן ד' נקט, ולא אתא למנקט אלא הני ד' דמפגלות בכל מקום, אבל אה"נ, הגבהה באמת מפגל. אולם ע' ברש"ש דהק' על הגמ' דמהו הה"א שיהא המגביה פוסל במחשבה, ומבואר דהבין דתי' הגמ' הוא דבאמת אינו מפגל, וע' בשטמ"ק (י"ח) בשם ר' גרשום, ואולי גם הוא ס"ל כהרש"ש, וצ"ע.

(ט) **ודם מנלן דלא קדוש לחצאין-** הק' החזון איש (כ"א, ה', ד"ה יש), למה לן קרא בדם, לילף ממנחה, דכתי' ב' מלאים, ואמר' לקמן (ח). דלמדין מזה דצריך לקדש כל השיעור, וגם ק' להיפוך, למה צריך קרא במנחה, לילף מדם. ותי' דשאני קדושת כלי דמנחה לקדושת כלי דדם, דקדושת כלי דדם הוי קדושת הקרבה, אבל קדושת כלי דמנחה הוא רק קדושה למיחת ב' קדושת הגוף, ועדיין מחוסרת קמיצה וקדושת הקמץ, ולכן א"א ללמוד מדם, דאולי רק קדושת הקרבה א"א למיחל לחצאין. וגם י"ל להיפוך, דקדושת הקרבה עדיפא וקדוש אף לחצאין, ולכן אין ללמוד דם ממנחה.

(י) **לילף מדם- פרש"י,** ודם לא קידש לחצאין, אם קבל שיעור הזאת דדם אשם מצורע וכו'. ותמה הקרן אורה עליו, מ"ש דם אשם מצורע משאר אשמות, ואי